Orędownik Samorządu

ORGAN ZWIĄZKU GMIN WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Prenumerata wynosi 2 zł kwartalnie
Opłata poczt. opłac. ryczałtem
Telefony: Katowice 21-47 Po południu Nr. 25-66

Wychodzi 1-go i 15-go dnia miesiąca
Redakcja i Administracja: Katowice, Pocztowa 16/II.
Redaktor: Alfred Serafin Ostrożóg, Katowice

Ogłoszenia: Jednołamowy wiersz milim 30 gr Przed tekstem 60 gr za wiersz mm. Rach. w P.K.O. 304327

Nr. 11. Katowice, 15 czerwca 1927 r. Rok III

Dr. RUDOLF QUEST.

Referat o ustawie stemplowej

(wygłoszony w dniu 1. czerwca na skutek zapytań gmin w sprawach wątpliwych, odnoszących się do tejże ustawy.)

Nowa ustawa stemplowa jes wielkim krokiem naprzód w kierunku ujednolicenia ustawodawstwa polskiego, a w szczególności ustawodawstwa skarbowego, co do którego, o ile chodzi o opłaty stemplowe, należy stwierdzić, że były one dotychczas pobierane według rozmaitych 9 systemów, z czego wynika, że opracowanie tej ustawy było bardzo trudne i tem trudniejsze, bo na obszarze Państwa Polskiego, obowiązują przecież 4 systemy prawa cywilnego. Dla nas na Górnym Śląsku, przedstawia nowa ustawa stemplowa znaczne zainteresowanie, ponieważ wprowadza ona nowe, nieznane dotychczas formy uiszczania podatku, oraz zmienia dotychczasowo obowiązujące przepisy prawne.

Zanim przejdę do ogólnego omówienia ustawy i pewnych wątpliwości, które się nasuwają każdemu, mającemu obowiązek jej stosowania, chciałbym kilka słów poświęcic samemu pojęciu stempla. Otóż stempel jest pod względem techniczym pobierany: bądź jako podatek bezpośredni- jako podatek obrotowy, bądź jako opłata należytościowa; czyli opłatę pobiera się bądź przy okazji zawierania rozmaitych interesów według norm prawa cywilnego wzgl. przy ich pisemnem stwierdzeniu, i to będzie wtedy opłata od obrotu i jest w swej istocie podatkiem — bądź jako opłatę należytościową, która już nie jest podatkiem, lecz raczej wynagrodzeniem, przez wpłacenie do kasy państwowej pewnej kwoty pieniężnej za pewne czynności, przedsięwzięte przez urzędy państwowe, utrzymywane przez Skarb Państwa. To rozróżnienie dwoistego charakteru opłaty stemplowej, uwidacznia się już na zewnątrz, w samym układzie ustawy stemplowej, której ostatnie rozdziały traktują o opłatach należytościowych.

Zasadniczą cechą nowej ustawy stemplowej stanowi to, że podstawę obowiązku do uiszczenia opłaty stemplowej tworzy w zasadzie nie jakiś **fakt**, lub **jakaś czynność prawna**, ale **pismo**, które tę czynność stwierdza, w przeciwieństwie do obowiązującego dotychczas tutaj ustawodawstwa, które oprócz umów pisemnych poddawało obowiązkowi stemplowemu także umowy ustne, które, o ile odnosiły się do najmu lub dzierżawy nieruchomości, lub na równi traktowanych praw, jak i wreszcie praw polowania — podlegały taksamo opłacie stemplowej, jak umowy na piśmie zawarte. Oczywiście, że nowa ustawa przewiduje tutaj pewne odchylenia, lecz nazwałbym je raczej wyjątkami, które potwierdzają tę naczelną zasadę.

Jako novum wprowadza ustawa o opłatach stemplowych z 1. lipca 1926 r. na obszarze górnośląskiej części województwa śląskiego, opłaty od rachunków i pokwitowań, od świadectw i podań wnoszonych do urzędów państwowych itd., obejmuje zatem znacznie szerszy materjał, niż to miało miejsce w niemieckiej ustawie stemplowej (Reichsstempelgesetz) i pruskiej ustawie o opłatach stemplowych (Landesstempelsteuergesetz), które nie znały tak szeroko ujętych podstaw do opłat stemplowych.

Co do treści ustawa podzielona jest na 3 części: pierwsza obejmuje postanowienia ogólne w przedmiocie opłaty, jej uiszczaniu, obliczaniu, przedawnienia, o środkach prawnych itd., druga część omawia poszczególne wypadki, w których ma zastosowanie opłata stemplowa, jej wysokość, zwolnienia itd., i która zwykle w ustawach o opłatach stemplowych zawarta jest w taryfie; — zaś w części trzeciej zawarte są postanowienia przejściowe, będące w związku ze zniesieniem mocy obowiązującej dotychczasowych norm praw - nych z tej dziedziny.

Podstawę niniejszego wykładu stanowi materjał, dostarczony mi przez Związek gmin, na podstawie rozesłanego kwestjonarjusza, co do wątpliwości poszczególnych członków związku, nasuwających się im przy stosowaniu nowej ustawy.

Materjał posegregowałem więc według postawionych pytań, tak, że przy omawianiu poszczególnych

przepisów przykładowo przyłaczam odpowiedzi na te właśnie pytania. Wykład zatem nie obejmuje cało - kształtu ustawy o opłatach stemplowych, lecz tylko wyjaśnienia wątpliwych dla Urzędów komunalnych i samorządowych przepisów.

Na razie nie jest jeszcze ustalone, czy urzędy okręgowe, jak i urzędy stanu cywilnego, są urzędami państwowymi, czy samorządowymi. Póki nie zapadnie w tym przedmiocie decyzja Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Skarbu, władze skarbowe, idąc po linji liberalności ducha nowej ustawy stemplowej, traktują te urzędy jako urzędy samorządowe, wobec czego, od podań, wnoszonych do urzędów okręgowych magistratów, urzędów gminnych, do urzędów stanu cywilnego i policji miejscowej — nie należy uiszczać zasadniczej opłaty stemplowej, choćby do rozstrzygnięcia tych podań konieczny był współudział władzy państwowej np. podanie o odroczenie służby wojskowej. Będą zatem też wolne od opłaty stemplowej podania, wnoszone do właściwego Urzędu komunalnego o zezwolenie tegoż urzędu na wykonanie budowy. Natomiast podania, wnoszone przez te urzędy, do urzędów państwowych, są wolne od opłaty stemplowej na zasadzie art. 144, punkt 2, ustawy stemplowej więc np. podanie Magistratu do Urzędu pocztowego o rozszerzenie linji telefonicznej — będzie wolne od opłaty stemplowej.

Jeżeli chodzi o sprzeciw, przeciwko wymiarowi podatku, to należy rozróżnić:

a) jeżeli chodzi o podatek wyłącznie komunalny np. od psów — to sprzeciw ten nie podlega opłacie stemplowej.

b) jeśli chodzi o podatek, wymierzony przez Urząd skarbowy, to sprzeciw musi być ostemplowany, o ile zaczepiona kwota przenosi 50 zł — na 50 groszy, o ile przenosi 100 zł — na 2 zł, jeśli zaczepiona kwota jest niższą niż 50 zł — sprzeciw jest wolny od opłaty stemplowej.

Oczywiście pod określeniem „zaczepiona kwota" należy rozumieć samą kwotę wymierzonego podatku, a więc bez kar i podwyżek i bez 10 proc. dodatku.

Sprzeciwy od kar i podwyżek — bez względu na ich wysokość — wolne są od opłaty stemplowej.

Również załączniki nie podlegają opłacie stemplowej.

W konsekwencji będą też przez te urzędy, jako władze samorządowe wzgl. komunalne, wystawiane świadectwa i dokumenty, wolne od opłaty stemplowej ponieważ art. 154 wyraźnie mówi, że opłacie podlegają świadectwa wystawiane przez urzędy państwowe sądy i notarjuszy; to wyliczenie należy traktować jako wyczerpujące. Należy zatem uważać za niepodlegające opłacie, wystawione przez wspomniane urzędy komunalne i samorządowe: dekrety nominacyjne dla swych urzędników, wystawione dla nich i dla własnych robotników świadectwa służbowe, o ile te urzędy występowały w charakterze pracodawcy. Taksamo wolne będzie od opłaty stemplowej zaświadczenie co do zgodności wtóropisów z pierwopisami i co do własnoręczności podpisów — wydane przez te urzędy samorządowe. Należy też jako wolne od opłaty stemplowej uważać świadectwa, wystawiane przez gminy: robotnikom, celem uzyskania u pracodawcy dodatku ekonomicznego, czy też rodzinnego, a więc i stwierdzenie własnoręczności podpisu akuszerki, celem u-kania opieki połogowej, czy też zaświadczenia -zające naukę lub też czas nauki ucznia u swego ... należy jeszcze wyliczyć świadectwa tożsa-szkania oraz moralności — wystawiane -rzędy samorządowe, jako nie podlegające opłacie stemplowej, jak i również zaświadczenia co do cen maksymalnych. Wolne są od opłaty stemplowej zatem, na podstawie przyjętej tutaj praktyki, wystawiane przez właściwe urzędy komunalne skrócone metryki dla celów szkolnych, wojskowych, rentowych, opiekuńczych, ubezpieczenia — bez względu na to, czy zostały one wystawione na żądanie urzędów i władz, czy też osób prywatnych. Są jednak i co do tego pewne wątpliwości, wynikające z okólnika Ministerstwa Spraw Wewnętrznych tak, że wyjaśnienie tej sprawy nastąpić jeszcze musi przez Ministerstwo Skarbu. Nie będą podlegać jednak opłacie stemplowej także świadectwa magistratów i urzędów gminnych, stwierdzające stan rodzinny pracownika kolejowego, celem uzyskania zniżki kolejowej, czy też świadectwa wydawane robotnikom, celem przedłożenia ich spółce brackiej, jak i poświadczenia urzędu stanu cywilnego o zgłoszeniu aktu urodzenia lub śmierci, wydawane urzędom parafialnym, chociaż w zasadzie, wyciągi i inne świadectwa z akt stanu cywilnego, podlegają od każdego zaświadczonego faktu: urodzin, zaślubin i śmierci — opłacie stemplowej, która na Górnym Śląsku wynosi 1 zł.

Protokoły zapowiedzi, poświadczenia takich protokołów, zapowiedzi same, wpis ich do ksiąg rodowych — będą wolne od opłaty stemplowej, natomiast od poświadczenia zawarcia ślubu wydanego przez Urząd stanu cywilnego należy uiścić opłatę w wysokości 1 zł. W każdym jednak razie należy w tych wypadkach stosować postanowienia art. 160 punkt 1 i 142 punkt 1 ustaw y stemplowej, czyli stosować zwolnienia od opłaty, jeśli chodzi o zgłoszenie takiego faktu właściwej władzy policyjnej, czy też właściwej władzy wyznaniowej; duplikaty takich zaświadczeń i stwierdzenie zgodności ich odpisów z z oryginałem, też będą wolne od opłaty stemplowej, o ile one są potrzebne dla użytku czy to Kas chorych czy też zakładów przymusowego ubezpieczenia.

Dokumenty i wyciągi z niemieckich ksiąg stanu cywilnego — także wystawiane i tam nie podlegające ostemplowaniu — tu są wolne od opłaty stemplowej i nie ma tu zastosowania art. 22 ust. 2., który się odnosi tylko do umów.

Podania obywateli niemieckich wnoszone do naszych Urzędów stanu cywilnego w sprawie dokumentów i wyciągów z naszych ksiąg stanu cywilnego — będą i u nas wolne od opłaty stemplowej.

Jeżeli jednak takie podanie wniesiono z pominięciem polskiego konsula, to po załatwieniu odsyła się odpowiedź właściwemu konsulowi polskiemu, który je doręczy petentowi za poprzedniem pobraniem opłaty konsularnej — która znowu nie ma nic wspólnego z opłatą stemplową. —

Już powiedziałem na wstępie, że opłata wymierzana jest w zasadzie od pisma, będą zatem wolne od opłaty stemplowej informacje ustne, udzielane w sprawach stosunków, podlegających zakresowi działania urzędów stanu cywilnego.

Dalej należy podkreślić, że podania o zezwolenie jak i zezwolenia, udzielane przez urzędy okręgowe, lub miejskie urzędy policyjne, na urządzanie zabaw tanecznych i ludowych, cyrków, kabaretów, teatrów lalek i marjonetek, koncertów, sprzedaży towarów odpustowych itp., wolne są od opłaty stemplowej. Również nie należy się opłata, za wydane, przez te urzędy dowody osobiste, karty na broń, karty rowerowe, paszporty na konie i bydło, karty wojażerskie, oraz karty łowieckie. Co do kart na broń to podlegają one odrębnej opłacie na rzecz skarbu śląskiego (w myśl rozp. z r. 1925). Natomiast karty łowieckie, wydawane przez urzędy państwowe, podlegają opłacie 10

zł, jeśli ich ważność ma trwać dłużej niż jeden dzień; na krótszy termin wydawane karty łowieckie, należy ostemplować na 3 zł — jak zwykłe świadectwo urzędowe — po myśli postanowień art. 156 lit. 8 i art. 154 ustawy stemplowej. Gdy chodzi o przedłużenie godziny policyjnej dla lokalów publicznych, zabaw itp. to takie zezwolenia, w myśl art. 156 punkt 6, o ile są wydane na czas dłuższy niż na 3 doby, podlegać będą opłacie stemplowej, w wysokości 50 zł — o ile jednak opiewają na czas krótszy, to opłata wyniesie 3 zł, jak od każdego innego świadectwa.

Pełnomocnictwa wystawiane przez **magistraty, urzędy** gminne lub policji miejskiej do zastępstwa w sądzie podlegają opłacie:

a) albo 1 zł jeśli chodzi o zastępstwo przed sądem powiatowym,

b) albo 3 zł jeśli chodzi o zastępstwo przed wyższą instancją — wedle art. 111 punkt 2 i 112 punkt 8 ustawy, i to każdy egzemplarz, lub odpis pełnomocnictwa, podlegają powyższym opłatom,

c) pełnomocnictwa składane w postępowaniu przed sądem powiatowym, jeśli wartość przedmiotu sporu jest niższa niż 100 zł — są wolne od opłaty.

Pełnomocnictwa dla Urzędów Skarbowych, do odbioru danin komunalnych, muszą być ostemplowane na **1** zł — jeśli chodzi o kwotę ponad 500 zł, jeśli chodzi o kwotę niższą, to takie pełnomocnictwo jest wolne od opłaty stemplowej (art. 112 punkt 10). **Nie należy tych postanowień mieszać** z postanowieniami art. **144** punkt **2** ustawy, który przewiduje osobiste zwolnienia związków komunalnych od opłat, ale który odnosi się jedynie i tylko do podań, wnoszonych przez te związki, do władz i urzędów państwowych.

Koncesje magistrackie na wyszynk napoi bezalkoholowych, wolne są od opłaty stemplowej, na zasadzie art. 154.

Zakłady użyteczności publicznej jak np. wodociągi, rzeźnie itp. nie są zwolnione od opłat stemplowych, bo art. **16** ustawy odnosi się tylko do takich zrzeszeń, których zadanie stanowi wyłącznie wykonywanie kultu religijnego albo działalność naukowa, oświatowa lub dobroczynna.

Zakładom tym jednak, o ile nie mają odrębnej osobowości prawnej, przysługuje uwolnienie np. od podań, świadectw jak gminom komunalnym.

Zameldowanie procederu w gminie wolne jest od opłaty stemplowej.

Rachunki tak osób prywatnych, jak i urzędów wszelakiego rodzaju, za dostawy dla urzędów gminnych, podlegają opłacie stemplowej, na zasadach ogólnych, o ile wynoszą więcej jak 20 zł, taksamo i za dostarczone gminom dla naprawy dróg furmanki według stopy 0.2 proc. od wynagrodzenia — jeśli wystawca rachunku zawarł umowę w zakresie swego przedsiębiorstwa, podlegającego podatkowi przemysłowemu — w przeciwnym razie według stopy 1 proc. np. rolnik nie opłacający podatku przemysł. za dostarczenia furmanek uiści opłatę w wysokości 1 proc. Pokwitowanie należności wyższej niż 50 zł choćby na asygnacji — podlega opłacie stemplowej w wysokości 20 gr.

Rachunki na czynsz, wystawione przez Urzędy gminne np. dla posterunku policji Województwa Śląskiego i wogóle dla kogokolwiek — są wolne od opłaty stemplowej, taksamo jak zawiadomienie lokatora o wysokości komornego, bo rachunek za komorne **nie stwierdza przecież** wykonania umowy o sprzedaż rzeczy ruchomej lub o świadczenie usług tj. tego, co stanowi w myśl ustawy istotę rachunku; natomiast pokwitowanie za komorne podlega opłacie w wysokości 20 gr. — o ile pokwitowana suma komornego przekroczy 50 zł — od niższej kwoty opłaty się nie pobiera.

Natomiast rachunki za wodę, opał, światło lub kanałowe winny być ostemplowane według zasad art. 72 — bo tu już wchodzi w grę świadczenie usług, względnie sprzedaż rzeczy ruchomej.

Z ksiąg grzbietowych, z postawieniem talonu, winny być wydawane rachunki przedsiębiorstw, dostarczających prąd elektryczny, gaz lub wodę, wydawane klientom co pewien czas, stwierdzające wykonanie umowy i wymieniające należności. Postanowienie to jednak nie ma zastosowania, jeżeli opłatę od takiego rachunku uiszcza się bezpośrednio, na mocy zezwolenia, udzielonego przez Wydział Skarbowy.

W zasadzie uiszcza od rachunku, opłatę stemplową **wystawca rachunku**; można jednak stemplem odbiorcę obciążyć, o ile on na to się zgodzi.

O ile chodzi o rachunki za wykonanie robót lub dostaw, to jeśli była umowa pisemna i ją ostemplowano — to rachunki są wolne od opłaty, jeśli umowy nie było — to rachunki podlegają opłacie.

Jeżeli umowa o sprzedaż ruchomości lub świadczenie usług, którą choćby tylko jeden z kontrahentów zawarł, w zakresie swego przedsiębiorstwa, podlegającego podatkowi przemysłowemu, została stwierdzona pismem, podpisanem tylko przez sprzedawcę — względnie tylko przez kontrahenta, który zobowiązał się do świadczenia usług — (pismem ani sporządzonem, ani uwierzytelnionem sądownie lub notarjalnie) i jeżeli pismo to zawiera zarazem pokwitowanie z odbioru zaliczki, uiszczonej na poczet ceny sprzedaży, (lub wynagrodzenia za usługi), to takie pokwitowanie zasadniczo podlega — w myśl ustępu piątego art. 72 ustawy o opłatach stemplowych — opłacie, — przewidzianej w ustępie pierwszym tegoż artykułu 72.

Ponieważ jednak, według niewątpliwej intencji ustawodawcy, ustęp piąty artykułu 72 ma na celu opodatkowanie tych tranzakcyj, przy których pokwitowanie z odbioru ceny sprzedaży, otrzymanej z góry, jest jedynem pismem, stwierdzającem wykonanie umowy, przeto Ministerstwo Skarbu zezwala na podstawie art. 177 ustawy, aby te przedsiębiorstwa, które wykonanie zawieranych przez siebie umów sprzedaży towarów (wzgl. umów o świadczenie usług), stwierdzają stale rachunkami, nie uiszczały opłaty, przewidzianej w ustępie pierwszym art. 72, już przy pokwitowaniu z uiszczenia zaliczki, lecz czyniły to dopiero z okazji sporządzenia rachunku. Pokwitowanie z odbioru zaliczki można zatem sporządzić bez uiszczenia opłaty; opłatę zaś od rachunków należy obliczyć od pełnej kwoty należności, w rachunku wymienionej.

Jeżeliby w przypadku, o którym mowa, w ciągu miesiąca po zupełnem wykonaniu umowy przez sprzedawcę (względnie przez osobę, która zobowiązała się do usług), nie został wystawiony rachunek, albo jeżeliby rachunek, względnie rachunki częściowe (wszystkie razem wzięte), obejmowały tylko część wykonanej całości, to należy **przed upływem owego miesiące** uiścić opłatę od pokwitowania z odbioru zaliczki.

Przy umowach o dostawę lub świadczenie usług, przy których w chwili zawarcia świadczenie wzajemne nie da się określić — mają zastosowanie art. 9 i 22 i takie umowy winny być zgłoszone do wymiaru u właściwego Urzędu Skarbowego. Jeśli chodzi o takie umowy z ubiegłego roku, to o ile umowa była pisemna i ostemplowana lub zwolniona od opłaty stemplowej — to i obecnie przedłożony rachunek będzie wolny od opłaty stemplowej o ile umowa była ustna lub nieostemplowana, to obecnie przedłożony rachunek podlega opłacie stemplowej.

Rachunki Urzędu rozjemczego dla spraw najmu

nie podlegają opłacie stemplowej bo wykonanie jego czynności urzędowej jest jego obowiązkiem publiczno-prawnym.

Odbiorca należności ostemplowanego rachunku, wolny jest od uiszczenia opłaty, za pokwitowanie należności, o ile pokwitowanie to mieści się na samym rachunku; w innym wypadku musi od pokwitowania ponad 50 zł być uiszczony stempel w wysokości 20 gr.

Odbiór wkładek oszczędnościowych w Miejskich Kasach Oszczędności nie podlega opłacie stemplowej wedle art. 137 punkt 13 ustawy.

Urząd gminny kwitujący kasie skarbowej odbiór podatków lub udziałów w podatkach — winien od pokwitowania uiścić opłatę stemplową 20 gr, taksamo jak kwitując odbiór udziałów podatkowych w powiatowych kasach komunalnych — o ile chodzi o podatki powiatowe.

Pokwitowanie:

a) za czynsz zajęty drogą przymusowo-administracyjną,

b) za przechowanie rzeczy zajętych drogą przymusowo-administracyjną,

c) Kasy sądowej za depozyt osiągnięty z egzekucyjnej licytacji podlega opłacie stemplowej w wysokości 20 gr, o ile kwota przekracza 50 zł — a jeżeli jest niższa — pokwitowanie jest wolne od stempla — w myśl art. 136.

Upoważnienia do odbioru takich kwot — o ile przekraczają 500 zł — mają być ostemplowane na 1 zł, a pokwitowanie na 20 gr.

Awizy przekazanych kwot — wolne są od opłaty stemplowej, natomiast potwierdzenie **przekazu**, o ile on przekracza 50 zł podlega opłacie stemplowej w wysokości 20 gr — o ile nie przekracza 50 zł — jest wolne od stempla.

Asygnaty wydawane dla Kas miejskich — jako dowody wewnętrznego obrotu — wolne są od opłaty stemplowej, po myśli art. 128 — również wolne są polecenia przyjęcia (wpłaty) kwot wystawiane za pobrane np. drzewo z lasu miejskiego, cegły z miejskiej cegielni itp., natomiast pokwitowanie odbioru tych kwot, wydawane stronom wpłacającym, podlega opłacie stemplowej.

Przy obliczeniu opłaty stemplowej — należy ją zawsze zaokrąglić do najbliższej przez dziesięć podzielnej.

Odpisy kontraktów wolne są od opłaty stemplowej — bo opłata pobiera się tylko raz jeden a mianowicie od pierwszego pisma; wyjątek stanowią pełnomocnictwa i weksle po myśli postanowień artykułów 111 i 122.

Opłatę od kontraktu należy uiścić najdalej w ciągu trzech tygodni od dnia, w którem pismo sporządzano.

Na końcu chciałbym jeszcze kilka słów powiedzieć o opłacie stemplowej od weksli. Uiszcza się ją zasadniczo przez wystawienie weksla na urzędowym blankiecie.

Opłata wynosi 3 pro mille od sumy wekslowej — nienależnie od terminu, na jaki weksel opiewa:

Opiata wynosi		dla sumy wekslowej			
	20 gr	nie przekraczającej			50 zł
		dla sumy wekslowej			
„	30 „	ponad	50	do	100 „
„	60 „	„	100	„	200 „
„	90 „	„	200	„	300 „
1 zł	20 „	„	300	„	400 „
1 „	50 „	„	400	„	500 „
1 „	80 „	„	500	„	600 „
2 „	10 „	„	600	„	700 „
2 „	40 „	„	700	„	800 „
2 „	70 „	„	800	„	900 „
3 „	—	„	900	„	1.000 „

a od każdego rozpoczetego tysiąca dalej po 3 zł.

W razie użycia blankietu urzędowego, którego wartość jest niższa od opłaty, należącej się według sumy wekslowej,, która ma być wpisana lub już została wpisana, należy uzupełnić blankiet urzędowy, bądź drogą skasowania znaczków stemplowych, przez urząd skarbowy ,bądź przez uiszczenie w Kasie skarbowej gotówką kwoty, wskazanej przez urząd skarbowy.

Również w razie wystawienia weksłu na blankiecie nieurzędowym, lub na zwykłym papierze należy uiścić opłatę przez skasowanie znaczków stemplowych, lub przez uiszczenie w Kasie skarbowej gotówką kwoty, wymierzonej przez urząd skarbowy. Jednak skasowania znaczków stemplowych dokonać mogą tylko właściwe urzędy skarbowe, a więc samemu kasować nie wolno, chyba za osobnem zezwoleniem Ministerstwa Skarbu.

Weksle in blanco: podpisane wprawdzie, ale nie zawierające ani daty, ani sumy wekslowej muszą być opłacone na 30 zł. Mogą być jako weksle in blanco użyte blankiety wekslowe także niżej ostemplowane, ale wtedy można je wystawić tylko na maksymalną kwotę, któraby odpowiadała kwocie uiszczonego stempla, a dostemplowanie jest wykluczone, bez narażenia się na podwyżkę stemplową, podczas gdy blankiet na 30 zł — o ile zajdzie potrzeba wystawienia weksla na kwotę ponad . . 10 000 zł — może być w każdej chwili dostemplowany.

Weksle, bez daty lecz podpisane i zawierające sumę wekslową z przed 1 stycznnia 1927 — winny były być ostemplowane na zasadzie podwójnej stawki; termin ich zgłoszenia do dodatkowego ostemplowania minął 28 lutego br. Posiadacz takiego weksla, przy ewentualnej jego realizacji będzie musiał ponieść podwyżkę stemplową. Podwyżka wynosi dwudziestopięciokrotną ukróconego podatku, za którą odpowiadają solidarnie wszyscy uczestnicy obiegu wekslowego, a więc wystawca, akceptant i żyranci.

✝

Ś. p. Dr. Jan Michejda.

W dniu dniu 14 maja 1927 r. zmarł nagle członek Zarządu Związku Gmin Województwa Śląskiego burmistrz miasta Cieszyna Dr. Jan Michejda.

Śp. dr. Jan Michejda urodził się w lipcu 1853 r. w Olbrachcicach pod Frysztatem, jako syn rolnika. Bracia jego, podobnie jak on, znani działacze narodowi, pastorowie śp. Franciszek i Karol Michejdowie. Śp. dr. Jan Michejda przez przeszło 50 lat stał na straży naszych kresów zacohdnich, pracując na różnych placówkach. W roku 1890 wybrany został posłem na Sejm Śląski w Opawie, na którem to stanowisku bronił spraw narodowych do roku 1918, tj. do rozpadnięcia się Austrji.

Przez dwie kadencje a mianowicie od roku 1901 —1907 i od roku 1911—1918 był zmarły posłem do parlamentu austrjackiego. Po wojnie światowej był on członkiem Rady Narodowej, a gdy Śląskowi Cieszyńskiemu zagrażała inwazja czeska, zmarły nie zawahał się stanąć na czele Rządu Narodowego w Cieszynie.

Po przyłączeniu Śląska Cieszyńskiego do Macierzy śp. Michejda został w r. 1920 burmistrzem miasta Cieszyna. Z zawodu był adwokatem.

Do życia społeczno-narodowego zaprawiał się już od ławy szkolnej. Jako wychowanek gimnazjum niemieckiego w Cieszynie był jednym z najczynniejszych

członków tajnej organizacji młodzieży polskiej „Jedność" a po ukończeniu studjów uniwersyteckich, odrazu wszedł w grono działaczy cieszyńskich, między którymi wybił się wkrótce na jedno z kierujących stanowisk. Współpracował z śp. notarjuszem Andrzejem Cińciałą, śp. ks. Ignacym Świeżym, śp. Pawłem Stalmachem, śp. Jerzym Cieńciałą, a następnie z posłem ks. prałatem Londzinem i obecnymi współczesnymi działaczami. W działalności swej nie ograniczył się tylko na stronę polityczną życia publicznego, lecz uwzględniał bardzo silnie stronę gospodarczą życia tego. Należał do współtwórców Towarzystwa Rolniczego, Towarzystwa Oszczędności i Zaliczek w Cieszynie, a był duszą Związku Polskich Kas Raiffaisenowskich w Cieszyńskiem. W dziedzinie oświatowej współpracował na terenie Macierzy Szkolnej Księstwa Cieszyńskiego.

Tak więc we wszystkich dziedzinach i na wszystkich placówkach, w Wiedniu, w Opawie i na miejscu w Cieszynie, wszędzie pracował dla ludu swego i wszędzie strzegł jego interesów. To też nagły zgon śp. Jana Michejdy przy sposobności otwarcia nowej linji kolejowej, Skoczów—Chybie, o której budowę także gorliwie współubiegał, wstrząsnął opinją całego polskiego społeczeństwa na Śląsku Cieszyńskim i Górnym.

W pogrzebie, który odbył się dnia 17 maja wzięli udział przedstawiciele władz: p. Wojewoda Śląski Dr. Michał Grażyński, wicewojewoda Żurawski, marszałek Sejmu Śląskiego p. Wolny, przewodniczący Związku Gmin, Dr. Górnik, syndyk Kuhnert, pp. starostowie Dr. Seidler, Duda, Dr. Kisiała, przedprzedstawiciele instytucyj społecznych i tłumy ludności, chcącej oddać ostatnią posługę i zadokumentować mir i szacunek, jakim się cieszył śp. Dr. Jan Michejda.

Cześć pamięci wielkiego, zasłużonego męża.

—o—

Dr. R. Sikorski.

Zasada zawodowości członków Magistratu w ustawie o gminie miejskiej.

I.

(Ciąg dalszy).

7) Niezłomne i w zasadzie nigdy niezachwiane przestrzeganie, aby władza rządowa i wszelkie przepisy prawne tak państwowe, jak i samorządowe, dążyły do ugruntowania w całem państwie i w poszczególnych jego częściach zasady praworządności.

8) Umiejętne połączenie w ustroju Magistratu żywiołu obywatelskiego z zawodowym. Uznanie ważności zawodowych członków Magistratu z burmistrzem na czele i odpowiednie ich wyposażenie przez wybór ich na dłuższy okres czasu (2 do 4 razy dłuższy), niż okres urzędowania Rad miejskich oraz przez przyznanie im uposażenia i zabezpieczenia emerytalnego tudzież zaopatrzenia dla członków ich rodzin.

9) Zatwierdzanie przez króla i wyznaczone władze państwowe wyboru burmistrzów oraz ich zastępców, tudzież wszystkich innych członków Magistratu tak honorowych (t. j. bezpłatnych reprezentantów (obywatelstwo,) jak i zawodowych.

10) Uznanie publiczno-prawnego charakteru tak członków Magistratu, jak i pracowników mianowanych.

11) Pilnowanie drogą nadzoru państwowego, aby samorząd wykazywał conajmniej tę samą sprawność i zalety, jak państwowy zarząd centralny, którego skład był i jest nader starannie dobierany.

12) Wytworzenie samorzutne w zakresie organizacji publicznej administracji szlachetnej rywalizacji pomiędzy siłami rządowemi i samorządowemi.

Te wszystkie cechy dodatnie niemieckiej, a zwłaszcza pruskiej administracji miejskiej, posiadają znaczenie ogólne i to co do wielu zasad powyższych tak. doniosłe, że nietylko mogą, ale powinny być w każdym kraju zaprowadzone. Niektóre z zasad powyższych, jak staranne ustawodawstwo, bezwzględne dążenie do ugruntowania praworządności, prawno-publiczne, wyrobienie szerokich warstw obywateli, zasada rozdziału władzy wykonawczej od uchwalającej, zasada zawodowości — posiadają znaczenie dogmatyczne do tego stopnia, że administracja, która zasad powyższych nie uznaje, nie mogłaby pozbyć się cech połowiczności i przeciętności.

Dążenie do wprowadzenia podobnych zasad w życie nie może być określone mianem prób teoretycznych, gdyż zasady te obejmują pełne zrozumienie systemów współżycia warstw społecznych z sobą ustawiczne dążenie do postępu, drogą systematycznej organizacji pracy i pełnię zrozumienia zasad umiejętnego zarządu w zakresie administracji publicznej.

Wprowadzenie u nas zasad, stanowiących dodatnią cechę ustroju samorządów niemieckich, jest już dla siebie żądaniem ogromnem, a ponad wszystko zadaniem, którego w pośpiesznem tępie dokonać należy. Chodzi bowiem o wyrównanie różnic pomiędzy dzielnicami i objęcie ich jednolitem ustawodawstwem samorządowem, w którem powinny znaleść możność swobodnego rozwoju tak dzielnice więcej jak i mniej gospodarczo rozwinięte.

Mimo, iż powyższe bardziej ogólne zadania wysuwają się na czoło pracy ustawodawczej w zakresie samorządu, to jednak przy rozpatrzeniu zagadnienia, czy ustawy samorządowe, które się buduje, będą miały cechy swojskie, oryginalne, czy też będą tylko kompilacją zasad ogólnych, dzielnicowych lub zagranicznych, można już obecnie stwierdzić, że samorządowe ustawy polskie przybierają cechy własne, dające świadectwo o wyżynie własnej kultury Narodu. Do cech tych zaliczyć należy:

1) Zasadę, objętą artykułem 3-im Konstytucji, który określa, że ustrój Rzeczypolitej ma być oparty o zasadę szerokiego samorządu terytorjalnego i że przedstawicielstwo samorządu otrzyma właściwy zakres ustawodawstwa z dziedziny administracji, kultury i gospodarstwa, który zostanie bliżej określony ustawami państwowemi.

Zasada powyższa jest dowodem, że Państwo Polskie odnosi się do swych obywateli z większem, niż gdziekolwiek zaufaniem, że w uznaniu i w zrozumieniu wielkich wartości ludzkich, jakie przedstawiają obywatele Państwa, rozległy ich udział w administracji publicznej tak osobisty, jak i w zakresie ustawodawstwa, przewidziała sama Konstytucja.

2) Projekt polskiej ustawy miejskiej uznał w pełnej mierze właściwe znaczenie samorządu, jako dalszego ciągu państwowej administracji ogólnej i przeprowadził zasadę, że samorząd, oprócz zarządu lokalnego, bierze także stopniowo coraz to większy udział w zarządzie centralnym tak, że miasta wydzielone przejmują już prawie pełny zakres działania starostw, pod mianem starostw grodzkich, a Stolicy przypadnie w ten sposób stanowisko województwa grodzkiego.

Zasada powyższa, określająca stosunek władzy samorządowej do rządowej, została przyjęta w roku 1922 na ogólnem Zjeździe Miast Polskich we Lwowie jednogłośnie 402 głosami obecnych. Uchwała Lwowska jest najlepszym dowodem pełnego zrozumienia

ze strony reprezentantów samorządu istoty samorządu i jego stosunku do władzy państwowej.

3) Projekt polskiej ustawy miejskiej przyjmuje zasadę zawodowości, którą Związek Miast Polskich poparł w formie fakultatywnej, przyznając Radzie miejskiej prawo wyboru pewnych członków Magistratu na dłuższy okres czasu.

4) Projekt wreszcie powyższy przyjmuje dla Polski Magistrat kolegjalny, jako jedynie odpowiedni ze względu na mniejszości narodowe, którym system ten zapewnia udział w przedstawicielstwie gminy miejskiej, odpowiedni do jej liczebności.

Rozległe wreszcie, uznane za najbardziej demokratyczne, prawo wyborcze miejskie, obok zasad powyżej podanych jest dowodem, że Rzeczpospolita Polska będzie w stanie rozwiązać zadania, jakie jej położenie polityczne przynosi w sposób odpowiedni najwyższej nowoczesnej kulturze ludzkiej i państwowej.

(d.c.n.)

—o—

»» KRONIKA ««

KATOWICE.

Z inicjatywy Zarządu Związku Gmin Woj. Śl. zostało zwołane w dniu 19 maja 27 r. w Katowicach zebranie burmistrzów i naczelników gmin wiejskich o charakterze miejskim. Omawianym był projekt o rozciągnięciu mocy obowiązującej na Województwo Śląskie ustawy o rozbudowie miast (Dz. U. R. P. Nr. 42 1927 r. poz. 372).

Na zebraniu był obecnym p. Dr. Dworzański naczelnik Wydziału Samorządowego Woj. Śl.

Referat o ustawie o rozbudowie miast wygłosił radca miejski inż. arch. Sikorski, który poruszył sprawę istniejącego Śl. Funduszu Gospodarczego i związane z nim niepraktyczności odnośnie do ściągania przez właścicieli nieruchomości podatków na tenże fundusz. Referent stwierdzał, iż system budowlany na podstawie Śl. Funduszu Gospodarczego już po paru latach postawi miasta w położeniu niemożności dalszej akcji budowlanej ze względu na niemożność tak wysokiego obciążenia czynszem nowowybudowanych domów, iżby te mogły zwracać kapitały inwestowane a przy normalnym to jest możliwym dla robotnika i urzędnika czynszu powstaje wielka różnica, która pochłonie w szybkim czasie fundusze Śl. Funduszu Gospodarczego. W dalszym ciągu inż. Sikorski omówił najnowszą ustawę o rozbudowie miast (Dz. U. R. P. Nr. 42 z r. 1927 poz. 372) w trakcie której wywiązała się obszerna dyskusja nad prawem miast do wywłaszczenia terenów i niezbędnych dla rozbudowy i kolidującą z tym ustawą górniczą i prawami kopalnianemi na zakupionych przez kopalnie tereny. Postanowiono sprawę tę w jaknajszybszym czasie uregulować i załatwić z władzami. Naczelnik Wydziału Samorządowego Wojew. Śl. stwierdza konieczność zostawienia narazie Śl. Funduszu Gospodarczego do którego wpłynął nowe z innych źródeł kapitały. Ponieważ ustawa o rozbudowie miast daje większe ulgi i przywileje, niż ustawa o Śl. Funduszu Gospodarczym przeto postanowiono prosić władze, aby wszelkie dobrodziejstwa ustawy przelała na Śl. Fundusz Gospodarczy, a ze względu na palącą kwestję budownictwa iżby zmiany te wyszły na podstawie dekretu Prezydenta Rzplitej. Odnośnie do samego funduszu i rozdzielania pożyczek, zebrani ustalili 3 punkty wytyczne:

1. żeby Śl. Fundusz Gospodarczy nie był wyłącznym źródłem kredytów budowlanych,
2. jaknajszybsze załatwienie z władzami górniczemi sprawy wywłaszczeniowej i linji regulacyjnej projektów rozbudowy miejskiej,
3. aby pożyczki były udzielane do wysokości 90 a nie 60 proc.

Zebrani uchwalili zwrócić się do Władzy Nadzorczej z prośbą o dopuszczenie do Państwowej Rady Rozbudowy przedstawiciela miasta Katowic oraz przedstawiciela Związku Gmin. Następnie zebrani jednogłośnie przyjęli następującą rezolucję:

Zarząd Związku Gmin Woj. Śląskiego oraz burmistrzowie miast śląskich i naczelnicy gmin wiejskich o charakterze miejskim, zebrani w Katowicach na wspólnem posiedzeniu w dniu 19-go maja 1927 r. stwierdzają, że

1. Śląski Fundusz Gospodarczy, w obecnym brzmieniu nie rozwiąże kwestji mieszkaniowej w Województwie Śląskiem, ponieważ zbyt szczupłe środki, jakiemi Śląski Fundusz Gospodarczy, dysponować będzie, nie wystarczą na pokrycie potrzeb kredytu długoterminowego, potrzebnego na rozbudowę naszych miast i gmin.
2. skutecznym środkiem pomocniczym w rozbudowie miast i gmin byłyby fundusze, któreby zużywano tak na cele budowlane, jako też na pokrycie różnicy, w oprocentowaniu uzyskanych kapitałów budowlanych.

Wobec tego zebrani proszą Wysoki Sejm Śląski i Śląski Urząd Wojewódzki o spowodowanie w drodze ustawodawczej zmian, któreby ustawę o Śląskim Funduszu Gospodarczym dostosowały do wskazań Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 22. 4. 1927 r. o rozbudowie miast (Dz. U. R. P. Nr. 42, poz. 372), przyczem należałoby podnieść, że wskazaniom tym podlegają także śląskie gminy wiejskie o charakterze miejskim. Również należałoby zdążać ku temu, by podatek kwaterunkowy po myśli ustawy z 2. 8. 1926 r. o podatku od lokali (art. 5) przypadł śląskiem gminom.

ŻORY.

Dnia 17 maja br odbyło się w Żorach posiedzenie naczelników gmin w którem brało udział 36 naczelników i ławników, reprezentujących 24 gminy, Zebranie zagaił burmistrz miasta Żory p. Rostek. Referat o sprawach bieżących samorządu śląskiego wygłosił zastępca syndyka p. Ostroróg. Zebrani, po uczczeniu pamięci śp. dra Jana Michejdy, przystąpili do dyskusji, w której omawiano obszernie sprawę finansów komunalnych, oraz sprawę podatków: dochodowego, gruntowego i węglowego. Omawiano sprawę komisarycznych wydziałów powiatowych, nauczycielstwa i sprawy lokalne.

Zebranie uchwaliło założyć koło Związku Gmin na okręg Żory. Przewodniczącym koła wybrano p. A. Rostka burmistrza, zastępcą p. Wowrę, naczelnika gminy Rówień, sekretarzem p. Leśnika, nadsekretarza miejskiego, zastępcą p. Sojkę z Rogoźnej.

Zebrani powzięli szereg rezolucji, aby zwrócić się do:

a) Władz Państwowych aby występowały wobec samorządu terytorjalnego jako władze nadzorcze samorządu nie zaś jako przełożone.
b) do prasy, aby poddano działalność samorządu krytyce surowej, lecz rzeczowej a nie inspirowanej tendencją polityki partyjnej.
c) do Sejmu Śląskiego o przeprowadzenie wyborów do Sejmików Powiatowych.
d) do W. O. P. o wysłuchanie związków szkolnych przy obsadzaniu posad kierowników szkół.

—o—

p. Łukasz Szendzielorz nie posiada prawa inkasowania pieniędzy za ogłoszenia OREDOWNIKA SAMORZĄDU

Drukarnia Ludowa, Mysłowice, ul. Pszczyńska 3